

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Reviziji Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Meksika**(samoinicijativno mišljenje)**

(2016/C 013/19)

Izvjestitelj: José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO**Suizvjestitelj: Juan MORENO PRECIADO**

Na plenarnom zasjedanju 10. srpnja 2014., sukladno pravilu 29. stavku 2. Poslovnika, Europski gospodarski i socijalni odbor odlučio je izraditi samoinicijativno mišljenje o temi

„Revizija Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Meksika”

(samoinicijativno mišljenje).

Stručna skupina za vanjske odnose, zadužena za pripremu rada Odbora o toj temi, Mišljenje je usvojila 16. srpnja.

Europski gospodarski i socijalni odbor Mišljenje je usvojio na svom 510. plenarnom zasjedanju održanom 16. i 17. rujna 2015. (sjednica od 17. rujna 2015.), s 92 glasa za, 0 protiv i 4 suzdržana.

1. Zaključci i preporuke

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) smatra da se revitalizacija odnosa s Meksikom mora provesti iz perspektive cjelokupnih odnosa Europske unije s Latinskom Amerikom i Karibima te da se, zajedno s isključivo gospodarskim i trgovinskim aspektima, moraju uvažiti i druge povijesne i kulturne veze koje mogu poslužiti kao protuteža rastućem utjecaju panameričke i pacifičke dimenzije na ovom kontinentu. Meksiko i EU imaju, u kontekstu globalizacije, kulturne veze, zajedničke jezike i, najbitnije, vrijednosti koji stvaraju posebne veze između njihovih društava, što je potrebno razviti i produbiti i što bi, naravno, trebalo dovesti do podudarnih pristupa na međunarodnim forumima.

1.2. EGSO smatra da će, umjesto da se krene od ničice u pregovorima o sasvim novom sporazumu, biti učinkovitije provede li se, na temelju postojećeg sporazuma i petnaestogodišnjeg iskustva povezanog s njim, njegova temeljita revizija te se za njegov sadržaj odredi širi doseg.

1.3. EGSO smatra nužnom neposrednu uspostavu zajedničkog savjetodavnog odbora sastavljenog od 9 ili 12 predstavnika EGSO-a i jednakog broja predstavnika meksičkog organiziranog civilnog društva. Zajednički savjetodavni odbor moraju priznavati upravna tijela sporazuma kojima mora podnositi prijedloge civilnog društva. Zajednički savjetodavni odbor imat će savjetodavne ovlasti o općem sadržaju sporazuma ne dovodeći u pitanje opciju da se za specifična pitanja trgovine i održivog razvoja ustanove drugi mehanizmi sudjelovanja. Jednako tako zahtijeva da se u budući sporazum uključi odbor tih obilježja.

1.4. Novi bi sporazum trebao uključivati stavak kojim bi se od ugovornih strana zahtijevali ratifikacija i pridržavanje konvencija i rezolucija Međunarodne organizacije rada (MOR) u pogledu načela i temeljnih socijalnih prava obuhvaćenih ciljevima MOR-a o „dostojanstvenom radu” te posebice Konvencijom MOR-a br. 98 o primjeni načela prava na udruživanje i kolektivno pregovaranje.

1.5. Nadalje, što se tiče pitanja trgovine i ulaganja, moraju se unaprijediti određeni aspekti trenutnog sporazuma po pitanju necarinskih prepreka, **sporazuma** o promicanju i uzajamnoj **zaštiti ulaganja**, intelektualnog vlasništva te napora u pogledu suradnje na poreznom polju u cilju iskorjenjivanja poreznih prijevара i izbjegavanja plaćanja poreza.

1.6. Potrebno je preispitati prioritete na području suradnje na način da se pogoduje elementima uključenim u strateški savez kako bi se ti prioritete međusobno povezali i stvorili pozitivnu sinergiju koja se dosad pokazala nedovoljnom jer nije postojala odgovarajuća povezanost između pojedinačnih projekata.

1.7. EGSO konkretno želi istaknuti tri područja koja smatra prioritetnim za spomenutu pojačanu suradnju: unapređenje upravljanja, znanstveno i tehničko istraživanje te suradnja na području održivog razvoja, klimatskih promjena i zaštite okoliša.

2. Odnosi između Europske unije i Meksika u globalnom kontekstu odnosa s Latinskom Amerikom

2.1. Veza između Europe te Latinske Amerike i Kariba pokazuje znakove umora već više od deset godina. Pred trenutnim je čelnicima s obje strana Atlantika sljedeći: oživjeti tu vezu i podariti joj novi dinamizam.

2.2. Jasno je da se Latinska Amerika nalazi pod utjecajem razvoja cijelog američkog kontinenta, kao i rastuće gospodarske međuovisnosti sa zemljama Pacifika, a posebice s Kinom. Međutim, odnos između Europe i Latinske Amerike zasniva se na kulturalnim vezama, zajedničkim jezicima i vrijednostima koji stvaraju duboke poveznice između njihovih društava te zbog kojih obje regije imaju tu privilegiju da u složenom kontekstu globalizacije dijele kulturne i povijesne korijene, što nadilazi puke trgovinske ciljeve i vrijednosti. To znači da se na gospodarske odnose mora gledati kao na tek još jedan element cjeline, a ne kao na srž ili temeljni lajtmotiv, za razliku od moguće situacije s drugim regijama svijeta.

2.3. U isto je vrijeme primjetno da odnosi između Europske unije i Meksika, unatoč tome što je riječ o strateškom partneru, sporije napreduju nego s drugim zemljama svijeta te da je prisutan određeni umor, zbog čega je više nego ikad potrebno u raspravu i promišljanje uvesti nove elemente koji mogu pružiti novi poticaj tim odnosima.

3. Kontekst

3.1. Važnost Meksika za Europsku uniju proizlazi, između ostalog, iz sljedećih aspekata: s jedne strane, brojno stanovništvo od 120 milijuna stanovnika, udio od 2 % u svjetskom BDP-u te BDP od oko 9 000 eura po glavi stanovnika, što ga smješta u vrlo važne trgovinske partnere na svjetskoj razini. Na drugom je mjestu članstvo Meksika u Ugovoru NAFTA, s obzirom na njegovu gospodarsku i diplomatsku važnost u pogledu svjetskih transatlantskih ugovora sa Sjevernom Amerikom i procesa Heiligendamm, dok su na trećem mjestu brojne kulturne veze zbog kojih Europska unija može doprinijeti naporima vlade te zemlje u jačanju društvenih struktura te u postizanju pravednijeg društva i mirnog suživota.

3.2. Europska unija i Meksiko potpisali su 1997. godine sporazum o gospodarskom partnerstvu, političkoj koordinaciji i suradnji, koji je stupio na snagu 2000. godine. Taj sporazum temelji se na trima glavnim značajkama: političkom dijalogu, trgovini i suradnji.

3.3. U listopadu 2008. godine Europsko vijeće odobrilo je uspostavu strateškog partnerstva između Meksika i EU-a te je nastavno na taj čin u svibnju 2010. godine odobren Zajednički izvršni plan spomenutog partnerstva, koji sadrži četrnaest konkretnih mjera i inicijativa na području multilateralnih odnosa, četiri na području regionalnih odnosa te drugih četrnaest na području bilateralnih odnosa. Za njegov razvoj stvorio se širok spektar mehanizama institucionaliziranog dijaloga između Meksika i EU-a, kao što su dvogodišnji sastanci na vrhu (koji uključuju Forum za dijalog s civilnim društvom), godišnji Zajednički odbor i Zajedničko parlamentarno povjerenstvo te čak devet sektorskih dijaloga o pitanjima u rasponu od ljudskih prava i klimatskih promjena pa sve do pitanja s područja kulture.

3.4. Suradnja između Meksika i Europske unije organizirana je u okviru četiri komplementarna oblika: bilateralna suradnja, u čijem se programu za razdoblje 2007.–2013. kao prioriteti utvrđuju socijalna kohezija, održivo gospodarstvo i konkurentnost te obrazovanje i kultura. Na drugom je mjestu suradnja u sektorskim pitanjima kao što su ljudska prava i demokracija, nedržavni dionici, zaštita okoliša i nuklearna sigurnost, migracije i azil. Na trećem je mjestu aktivno sudjelovanje Meksika u regionalnim programima za cijelu Latinsku Ameriku i Karibe. Konačno, na četvrtom je mjestu izravno sudjelovanje Meksika u drugim programima Zajednice, poput Sedmog okvirnog programa za inovacije.

3.5. U nekoliko su navrata posljednjih godina kako Meksiko tako i EU izrazili potrebu za jačanjem i proširenjem međusobnih odnosa, a posebice na području trgovine insistiralo se na produbljenju Ugovora o slobodnoj trgovini, koji je na snazi od 1997. godine, kao i na jačanju suradnje, kako na multilateralnoj razini tako i u pogledu odnosa Europske unije sa svim zemljama Latinske Amerike i Kariba.

4. Procjena trenutne situacije

4.1. Na početku mandata predsjednika Peñe Nieti (u prosincu 2012.) glavne su stranke potpisale „Pakt za Meksiko” te je vlada zatim pokrenula niz reformi usmjerenih na modernizaciju gospodarstva i države u cilju poticanja revitalizacije meksičkog gospodarstva. Međutim, postojeća je gospodarska vitalnost u Meksiku ugrožena ne odnose li se pobjeda u bitci protiv nasilja i za potpuno poštovanje ljudskih prava. Borba protiv zločinačkih mreža u cilju smanjenja nasilja koje je proteklih godina poprimilo velike razmjere nije još postigla željene rezultate jer su nasumična ubojstva, nestanci, otmice itd. i dalje prisutni u velikom broju. Potrebno je istaknuti da je u tom pogledu pokrenut niz mjera na saveznoj razini (Nacionalni program za ljudska prava; koordinacija između lokalnih, državnih i saveznih vlasti; restrukturiranje državnih tijela policije i državnih odvjetništava) u cilju rješavanja problema nedovoljne koordinacije između različitih policijskih tijela i izbjegavanja sudioništva i umiješanosti policije u krivičnim djelima.

4.2. S isključivo trgovinskog stanovišta sporazum iz 1997. godine može se smatrati umjereno pozitivnim za obje strane. Međusobna se trgovina utrostručila u razdoblju od 2003. do 2013., a Meksiko je povećao svoj udio u izvozu Europske unije s 1 % na 1,7 %, dok je Europska unija zadržala trgovinski višak na gotovo konstantnoj razini – između sedam i deset milijardi eura – sve te godine. Ti podaci Meksiko smještaju na sedamnaesto mjesto najvažnijih trgovinskih partnera EU-a, uz 1 % ukupnog uvoza Europske unije te, kao što je navedeno, 1,7 % našeg ukupnog izvoza. Riječ je o brojkama koje su ipak manje od udjela Meksika u svjetskom BDP-u od 2 %, dok je Europska unija istodobno treći trgovinski partner Meksika, iza Sjedinjenih Američkih Država i Kine.

4.3. Također, ostvarena su znatna izravna ulaganja, kako iz Europske unije u Meksiko (11 138 milijuna eura samo u razdoblju 2008.–2012.), tako i iz Meksika u Europsku uniju (posebice u sektorima poput proizvodnje cementa, telekomunikacija i prehrane). Meksiko je općenito potpisao bilateralni ugovor o zaštiti ulaganja sa svim zemljama Europske unije te čak postoji bilateralni ugovor između Meksika i Europske investicijske banke za financiranje aktivnosti u toj zemlji, što je omogućilo odobravanje kredita u iznosu od 495 milijuna eura od 2000. godine. No nije ostvaren odgovarajući napredak na području borbe protiv poreznih prijevара.

4.4. Međutim, te su brojke uvjetovane tradicionalnom meksičkom politikom ograničavanja pristupa stranim ulagačima u strateške sektore poput energetike ili poštanskih usluga (sadržano u meksičkom ustavu) ili na području telekomunikacijskih usluga i putničkog kopnenog prijevoza. Planom razvoja Meksika za razdoblje 2013.–2018. ukidaju se mnoga od tih pravila te je ostvaren znatan napredak na tom području. Odbor se nada da će se s napretkom nastaviti i u budućnosti, pri čemu je potrebno uzimati u obzir mišljenje cjelokupnog meksičkog društva.

4.5. Što se tiče podrške meksičkom civilnom društvu i njegovu jačanju, razvio se širok spektar zajedničkih projekata, od uspostave Laboratorija socijalne kohezije preko brojnih projekata koje financira Europski instrument za demokraciju i ljudska prava na području društvene ravnopravnosti i zaštite maloljetnika do petnaest projekata povezanih s takozvanim „nedržavnim dionicima”. Naposljetku, razvile su se inicijative povezane sa zdravljem stanovništva te migracijama i azilom.

4.6. Što se tiče jačanja konkurentnosti i zaštite okoliša, razvile su se inicijative u okviru Projekta za konkurentnost i inovacije (PROCEL) namijenjene poticanju meksičkih malih i srednjih poduzeća, kao i različite sektorske inicijative na području poljoprivrede i klimatskih promjena te nuklearne sigurnosti. Također, meksički znanstvenici te istraživački centri i sveučilišta te zemlje imaju pristup programu Obzor 2020. Europske unije.

4.7. Razvili su se zanimljivi projekti na području kulture – u okviru prve i druge faze „Kulturnog fonda Europska unija–Meksiko”, u kojima je s meksičke strane kao glavni partner sudjelovala Conaculta.

4.8. Aspekt koji je povremeno dovodio do nekih razlika u tumačenju bio je primjena načela „dosljednosti i uvjetovanosti”, koje Europska unija promiče u svojim vanjskim sporazumima s drugim zemljama i regijama. Točnije, neki su meksički partneri aspekte uvjetovanosti tumačili kao „uplitanje u unutarnje poslove”, posebice u vezi s jačanjem demokracije i ljudskih prava te postupanjem prema autohtonim zajednicama. EGSO smatra da se ti aspekti ne mogu izostaviti iz buduće revizije Sporazuma.

4.9. U Zajedničkom izvršnom planu iz 2010. godine za razvoj strateškog partnerstva između Meksika i Europske unije utvrđeno je sljedeće: „Meksiko i EU obvezuju se jačati prostore političkog dijaloga u regiji poticanjem dvoregionalnog dijaloga, posebice sa Skupinom iz Rija, na sastancima na vrhu Latinske Amerike i Kariba te Europske unije, kao i promicanjem trostrane suradnje na temelju Projekta za integraciju i razvoj Srednje Amerike. Meksiko i EU ispitat će također mogućnosti uspostave trostrane suradnje s drugim regijama svijeta, primjerice s Afrikom.”

4.10. Budući da je riječ o zemlji s dovoljno visokim BDP-om, postoje ozbiljne šanse da Meksiko prestane primati pomoć za bilateralnu suradnju koju Europska komisija daje manje razvijenim zemljama.

4.11. Analiza zapisnika višestrukih institucionalnih sastanaka koji se održavaju kako na razini Europske komisije i Europskog parlamenta, tako i na razini samog EGSO-a s meksičkim partnerima, ne pokazuje konkretne rezultate koji bi omogućili zaključak da to strateško partnerstvo donosi opipljive rezultate u skladu sa svojom političkom važnosti. U tim se zapisnicima ponavljaju diplomatske fraze koje odražavaju činjenicu da se niti posebno razmatraju sitne razlike koje možda postoje, niti se daju točne smjernice za detaljni razvoj spomenutog strateškog partnerstva.

4.12. Pregovori o transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja između Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije (Transatlantic Trade and Investment Partnership – TTIP) neminovno će utjecati na odnose Sjeverne Amerike kako s EU-om tako i s cjelokupnom regijom.

4.13. Kao što je već 2012. godine istaknuo povjerenik za trgovinu Karel de Gucht⁽¹⁾, iako su Meksiko i EU 1997. godine bili pioniri u uspostavljanju sporazuma o slobodnoj trgovini, u naknadnim sporazumima s brojnim drugim zemljama Amerike i ostatka svijeta unaprijeđeni su i produbljeni sustavi predviđeni tim sporazumom, zbog čega mu prijete zastara te kao takav ne doprinosi tomu da Meksiko ostane prioritetni partner na političkom, trgovinskom i strateškom planu Europske unije. Nakon te izjave malo je toga zaista postignuto u pogledu unapređenja važećih sporazuma, čak i na isključivo trgovinskom i gospodarskom planu.

5. Sudjelovanje civilnog društva

5.1. EGSO smatra nužnim da vlasti obje ugovorne strane u sklopu pregovora o modernizaciji Sporazuma prihvate uspostavu zajedničkog savjetodavnog odbora u okviru Sporazuma, u kojem bi u jednakoj mjeri bili zastupljeni EGSO i meksičko civilno društvo, kako bi navedeni odbor bio pokretač tog procesa.

5.2. Očekivanja proizašla iz „demokratske” klauzule pobudila su interes brojnih meksičkih kao i europskih organizacija za sudjelovanje u praćenju provedbe sveobuhvatnog sporazuma. Zajednički odbor koji čine meksička vlada i Europska komisija odlučio je sazvati Forum za dijalog vlasti i civilnih društava Meksika i Europske unije na kojem će se ti zahtjevi moći iznijeti.

⁽¹⁾ Karel de Gucht, povjerenik za trgovinu, „Open for business: The European Union's relations with México in a changing world”, govor na sastanku EU Chambersa i ProMEXICO-a, Ciudad de México, 12. prosinca 2012.

5.3. Prvi je forum održan u Bruxellesu u studenom 2002. godine, uz sudjelovanje više od dvjesto organizacija poslodavaca, sindikata, nevladinih organizacija i raznih udruga. EGSO je također bio zastupljen. Otada se naizmjenično u Meksiku i u Europi održalo pet foruma. Na svim su forumima upućeni zahtjevi tijelima sveobuhvatnog sporazuma, koja su ih uzela na znanje, no nisu ih, osim u određenim specifičnim aspektima, prihvatila.

Među zahtjevima koji su najčešće upućivani s tih foruma neophodno je istaknuti potrebu za institucionaliziranjem dijaloga između vlasti i civilnog društva obje strane, u svrhu čega se između ostalog predlaže stalno održavanje foruma svake dvije godine, uspostava društvenog opservatorija kao i uspostava zajedničkog savjetodavnog odbora.

5.4. Forum se održavao poprilično redovito, no ne u traženim vremenskim razmacima. Primjerice, šesti po redu forum, koji se trebao održati u Meksiku u rujnu 2014. godine, još se nije održao.

5.5. Društveni opservatorij, čiju su uspostavu vlasti u načelu prihvatile, još nije pokrenut te njegovi ciljevi, kao ni sastav, još nisu utvrđeni. Razne organizacije meksičkog civilnog društva smatraju ga sredstvom kojim se građanima omogućuje ocjenjivanje sveobuhvatnog sporazuma te ga ograničavaju na Meksiko, odnosno bez europskog sudjelovanja.

5.6. U Meksiku ne postoji gospodarsko i socijalno vijeće na nacionalnoj razini (ali takva vijeća postoje u nekim savezним državama) koje bi moglo biti prirodni partner EGSO-u EU-a. Na zahtjev različitih društvenih sektora prije nekoliko godina izrađen je nacrt zakonodavnog akta za njegovu uspostavu, ali nije zaživio. Različite organizacije i institucije, kao i neka državna vijeća ponovo traže da se u tekuće političke reforme ponovno uključi i spomenuti nacrt zakona.

5.7. EGSO je u prethodnim mišljenjima kao i u kontaktima s vlastima iznio slične prijedloge u cilju unapređenja sudjelovanja civilnog društva u Sporazumu. U mišljenju „**Odnosi EU-a i Meksika**”⁽²⁾ iz 2006. godine EGSO traži institucionaliziranje dijaloga s organiziranim civilnim društvom te se poziva na članak 49. Sporazuma kojim se predviđa mogućnost „osnivanja bilo kojeg drugog odbora ili tijela” za uspostavu zajedničkog savjetodavnog odbora.

5.8. Što se tiče moguće uspostave meksičkog gospodarskog i socijalnog vijeća, EGSO se očitovao da bi uspostava sličnog tijela u Meksiku bila pozitivna za zajedničko praćenje odnosa između EU-a i Meksika, ali da će poštovati ono što o tome odluče civilno društvo i meksičke vlasti.

6. Perspektive i moguće smjernice za budućnost

6.1. U „Deklaraciji iz Bruxellesa”, usvojenoj na sastanku na vrhu EU-a i CELAC-a od 10. i 11. lipnja 2015., ističe se znatan napredak koji je postignut u pogledu modernizacije Sporazuma između EU-a i Meksika, a u tom smislu i „kako bi se s pregovorima započelo što je prije moguće”. EGSO očekuje potpisivanje novog sporazuma na temelju revizije i proširenja postojećega, uz analizu prednosti i slabosti na putu koji su prošli EU i Meksiko te uz iskorištavanje iskustava proizašlih iz sporazuma o pridruživanju koje je Europska unija zadnjih godina potpisala s različitim zemljama svijeta. Sporazum treba biti i pokretač cjelokupnih odnosa između Europske unije te Latinske Amerike i Kariba.

6.2. EGSO je svjestan da se vizija meksičke vlade i vizija tijela Zajednice o tome koju ulogu civilno društvo mora igrati u tom procesu ne podudaraju. Međutim, ako se mišljenje civilnog društva ne usmjeri na organiziran način, to bi moglo dovesti do pojave alternativnih oblika populističke naravi.

6.3. Revidirani bi sporazum trebao uključivati stavak kojim bi se od ugovornih strana zahtijevali ratifikacija i pridržavanje konvencija i rezolucija Međunarodne organizacije rada (MOR) u pogledu temeljnih socijalnih prava obuhvaćenih ciljevima MOR-a o „dostojanstvenom radu”.

⁽²⁾ SL C 88, 11.4.2006., str. 85.

6.4. Meksiko još nije ratificirao Konvenciju MOR-a br. 98 ⁽³⁾ o primjeni načela prava na udruživanje i kolektivno pregovaranje. Ratifikacijom te važne konvencije i nužnom prilagodbom zakonodavstva na tom području spriječila bi se raširena praksa takozvanih „ugovora o zaštiti”, kojima se onemogućava dijalog između radnika i poslodavaca, te bi se sva trgovačka društva, meksička i strana, prisililo da poštuju međunarodne standarde rada.

6.5. Osim tih aspekata povezanih s radnim pitanjima, na području trgovine i ulaganja potrebno je razmotriti aspekte povezane s necarinskim preprekama, sustav zaštite ulaganja te aspekte intelektualnog vlasništva, uz veću suradnju na poreznom polju u cilju suzbijanja poreznih prijevara i izbjegavanja plaćanja poreza.

6.5.1. Prikladno je sklapanje općeg sporazuma o ulaganjima s EU-om koji bi zamijenio i osnažio bilateralne sporazume koje je Meksiko prethodno potpisao s brojnim zemljama Zajednice, a u pogledu usklađenosti s postojećim odredbama u državama članicama EU-a.

6.5.2. Meksiko je uložio velike napore na zakonodavnom polju u cilju unapređenja zaštite intelektualnog vlasništva, ali to u praksi nije učinkovito provedeno te je stoga potrebno ustanoviti obrasce za jačanje učinkovite primjene tog zakonodavstva, posebice po pitanju zaštite žiga od krivotvorenja.

6.5.3. Po pitanju necarinskih prepreka Meksiko stranim vlasnicima ne dopušta registraciju oznaka zemljopisnog podrijetla priznatih na razini EU-a, što je primjerice slučaj u sporazumima između EU-a i Kolumbije odnosno Perua. To je velika poteškoća za povećanje trgovine brojnih proizvoda Zajednice.

6.6. Meksička je strana također istaknula važnost iznalaženja obrazaca za promicanje boljeg pristupa poljoprivrednih proizvoda te zemlje tržištima Zajednice, što bi pomoglo u smanjenju postojećeg trgovinskog jaza.

6.7. Sudjelovanje organiziranog civilnog društva Meksika i Europske unije mora biti posebno važno u uspješnom razvoju elemenata suradnje uključenih u sporazume između dviju strana. Potrebno je preispitati prioritete na tom području, kao i dostupna financijska sredstva, kako bi se ti prioriteti međusobno povezali i stvorili pozitivnu sinergiju koja se dosad pokazala nedovoljnom jer nije postojala odgovarajuća povezanost između pojedinačnih projekata.

6.8. EGSO konkretno želi istaknuti tri područja na kojima bi se prvenstveno to sudjelovanje trebalo ostvariti: unapređenje upravljanja, znanstveno i tehničko istraživanje te suradnja na području održivog razvoju i zaštite okoliša.

6.8.1. Pitanje upravljanja treba bez sumnje predstavljati srž politike suradnje. Potrebno je da Meksiko postupno usvoji brojne „najbolje prakse” koje postoje na tom području i prilagodi ih svojim okolnostima u cilju sustavnog strukturiranja aktivnosti civilnog društva, čime bi se omogućila njegova konsolidacija i učinkovita organizacija te bi ono na taj način postalo dopuna tradicionalnoj političkoj vlasti u Meksiku i pomoćnik u boljoj provedbi ljudskih prava u toj zemlji.

6.8.2. Po pitanju znanstvenih i tehničkih istraživanja mora se dati prednost sudjelovanju meksičkih sveučilišta i znanstvenika u programima Europske unije za inovacije i razvoj, poput Obzora 2020., s naglaskom na prioriteta područja u strateškom partnerstvu, poput ublažavanja posljedica i prilagodbe klimatskim promjenama, s ciljem pronalaska zajedničkih stavova o njima. U tom se smislu može razmotriti ponovna uspostava Fonda za međunarodnu suradnju na području znanosti i tehnologije između Europske unije i Meksika, koji je bio na snazi do 2011. godine.

⁽³⁾ U travnju 2015. godine Meksiko je ratificirao Konvenciju MOR-a br. 138 o najnižoj dobi za zapošljavanje.

6.8.3. Po pitanju održivog razvoja i zaštite okoliša, osim konkretnih projekata povezanih s prilagodbom klimatskim promjenama, mogu se uspostaviti i drugi konkretni projekti na području primjerice smanjenja emisija onečišćujućih tvari u atmosferi, smanjenja ispuštanja tvari u vodeni okoliš i zagađenja podzemnih voda te obrade i recikliranja svih vrsta otpada.

6.8.4. EGSO smatra da na izvršnoj razini u Meksiku i u Europskoj uniji, kao i na parlamentarnoj razini te među predstavnicima civilnog društva, postoji dovoljno elemenata za pokretanje brojnih navedenih inicijativa bez čekanja na potpisivanje novog sporazuma. Zaključci sastanaka na vrhu između Europske unije, Latinske Amerike i Kariba te između Europske unije i Meksika, održanih u lipnju 2015. godine, kao i XIX. sastanka Zajedničkog parlamentarnog povjerenstva Europske unije i Meksika (7.–9. srpnja 2015.) otvaraju mogućnost razvoja tih inicijativa na regionalnom planu, pri čemu Meksiko treba biti jedna od okosnica.

Bruxelles, 17. rujna 2015.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Henri MALOSSE
